

Протокол № 10
засідання науково-методичної комісії
Навчально-наукового інституту педагогіки і психології
Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка
від **23.03.2024 р.**

ПРИСУТНІ: Бойченко М.А., Бондаренко Ю.А., Боряк О.В., Бутенко В.Г.,
Вертель А.В., Єрмакова Н.О., Захарова І.О., Іонова І.М.,
Козлова О.Г., Колишкіна А.П., Кондратюк С.М., Кузікова С.Б.,
Осьмук Н.Г., Павлущенко Н.М., Пухно С.В., Пушкар Л.В.,
Чобанян А.В.

ВІДСУТНІ: -

ЗАПРОШЕНІ: Білер О.С.

Порядок денний:

1. Про методичне забезпечення практик за першим, другим, третім рівнями вищої освіти, проблемні питання в організації і проведенні, шляхи вирішення (*доп. Завідувачі кафедрами/гаранти ОП*).
2. Про реалізацію програм студентських обмінів та стажувань, програм академічної мобільності здобувачів освіти (*доп. Завідувачі кафедрами*).
3. Звіт кандидата педагогічних наук, старшого викладача кафедри дошкільної і початкової освіти О.С. Білер про науково-педагогічну та методичну діяльність і рекомендацію на присвоєння вченого звання доцента кафедри дошкільної і початкової освіти (*доп. О.С. Білер*).
4. Різне.

1. СЛУХАЛИ:

Завідувачів кафедрами про методичне забезпечення практик за першим, другим, третім рівнями вищої освіти, проблемні питання в організації і проведенні, шляхи вирішення.

Боряк О.В., яка зазначила, що в другому півріччі 2023-2024 н.р. по кафедрі спеціальної та інклюзивної освіти, згідно Робочого навчального плану впроваджено наступні види практик:

1. На першому (бакалаврському) рівні вищої освіти – виробнича (педагогічна) практика здобувачів першого (бакалаврського) рівня ВО спеціальності 016 Спеціальна освіта (Олігофренопедагогіка. Логопедія) денної і заочної форм навчання, яка триває 8 тижнів:

– 2 тижні – в закладах дошкільної освіти, на посаді вчителя-логопеда (керівник – проф. С. Кондратюк);

– 2 тижні – в спеціальних закладах дошкільної освіти, на посаді вчителя-дефектолога (керівник – доц. А. Чобанян);

– 2 тижні – в закладах загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням, на посаді вчителя з розвитку мовлення (керівник – проф. С. Кондратюк);

– 2 тижні – в спеціальних закладах загальної середньої освіти (початкові класи) (керівник – доц. О. Колишкін).

Практики тривають з 05.02. 2024 р. по 29.03.2024 р.

2. Навчальна педагогічна практика у спеціальних ЗЗСО (початкові класи) для здобувачів другого року денної і заочної форм навчання спеціальності Спеціальна освіта (Олігофренопедагогіка. Логопедія) (керівник – проф. Ю. Косенко). Тривалість практики 2 тижні.

Рівень вищої освіти	Назва практики	Тривалість/ Керівник	Проблеми	Шляхи вирішення
Перший (бакалаврський) рівень ВО	Виробнича (педагогічна) практика	8 тижнів: ✓ 2 тижні – в ЗДО, на посаді вчителя-логопеда (кер. – проф. С. Кондратюк); ✓ 2 тижні – в спеціальних ЗДО, на посаді вчителя-дефектолога (кер. – доц. А. Чобанян); ✓ 2 тижні – в ЗЗСО з інклюзивним навчанням, на посаді вчителя з розвитку мовлення (кер. – проф. С. Кондратюк); ✓ 2 тижні – в спеціальних ЗЗСО (початкові класи) (кер. – доц. О. Колишкін).		Здобувачі вищої освіти визначаються з базою проведення педагогічної практики за місцем проживання, що полегшує процес проходження педагогічної практики в сучасних умовах війни. Необхідну звітну документацію, відповідно до вимог Програми проходження практики складають у зазначені терміни для перевірки.
Другий (магістерський) рівень ВО	Навчальна педагогічна практика у спеціальних ЗЗСО (початкові класи)	2 тижні (кер. – проф. Ю. Косенко)		
Третій (освітньо-науковий)	Навчальна педагогічна практика в інклюзивно-ресурсних центрах	2 тижні (кер. – проф. Ю. Бондаренко)		

Павлущенко Н.М. зазначила, що до методичного забезпечення практик за першим і другим рівнями вищої освіти спеціальностей 012 Дошкільна освіта та 013 Початкова освіта входять розроблені

керівниками практик Робочі програми практик, Наскрізні програми практик та Методичні рекомендації до певного виду практики, що завчасно розміщуються на офіційному сайті дистанційного навчання Moodle Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка.

Проблемні питання в організації і проведенні пов'язані зі змушеним переходом на дистанційне навчання, спричинені пандемією та умовами воєнного стану в Україні: не завжди є можливість навіть зібрати здобувачів ВО в онлайн режимі.

Шляхи вирішення: пошук інноваційних підходів.

Серед інноваційних підходів до організації практичної підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальностями 012 Дошкільна освіта та 013 Початкова освіта.

1. Розроблене сучасне нормативно-правове та науково-методичне забезпечення практичної підготовки здобувачів вищої освіти, що відповідає соціокультурним та освітнім викликам, потребам ринку праці.

2. Інтегрований підхід до організації видів практик, що передбачає синергію наукового та практичного складників, кожен з яких відображений у змісті практики та звітних документах.

3. Системну, послідовну організацію роботи зі здобувачами вищої освіти щодо практичної підготовки, що включає обов'язкове проведення настановчої конференції на початку практики і звітної конференції після її закінчення, перманентний моніторинг за результатами проходження практики.

4. Упровадження онлайн-практики як однієї з форм її проведення в умовах дистанційного освіти та воєнного стану зі зміною форм, методів і прийомів роботи.

5. Створення умов для формування та реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти шляхом самостійного добору ними баз практик відповідно до здібностей та професійних потреб, інтересів.

6. Тісна взаємодія з роботодавцями та ключовими стейкхолдерами з питань формування реєстру баз практичної підготовки, потреб регіонального ринку праці.

Бойченко М.А. зазначила, що методичне забезпечення практик є ключовим елементом у формуванні професійної компетентності здобувачів вищої освіти на кафедрі педагогіки. Вона наголосила на важливості оновлення існуючих програм відповідно до сучасних стандартів освіти та запитів роботодавців. Особливу увагу Бойченко М.А. звернула на необхідність:

– розробки єдиних підходів до оцінювання результатів практичної підготовки студентів, що дозволить забезпечити об'єктивність і прозорість цього процесу;

– зміцнення зв'язків із базами практик, підвищення ефективності співпраці з партнерами та забезпечення студентів можливостями для реальної професійної діяльності;

– упровадження цифрових інструментів для моніторингу та супроводу практик, що спростить процес комунікації між студентами, викладачами та представниками баз практик.

Кузікова С.Б. зазначила, що за ОПП «Практична психологія» першого (бакалаврського) та «Психологія» другого (магістерського) рівнів передбачено велика кількість кредитів на такі обов'язкові компоненти, як практична підготовка здобувачів вищої освіти, що вказує на практичну спрямованість підготовки бакалаврів та магістрів спеціальності 053 «Психологія». Зокрема, на навчальну психологічну практику – 6 кредитів ЄКТС, 180 годин (2,5% від обсягу ОПП), виробничі психодіагностичну та психокорекційну практики – 15 кредитів, 450 годин (6/9 кредитів ЄКТС, 180/270 годин (6,2% від обсягу ОПП «Практична психологія» першого (бакалаврського) рівня). На практичну підготовку здобувачів, що навчаються за ОПП «Психологія» другого (магістерського) рівня (виробничу психологічну практику) відводиться 9 кредитів ЄКТС, 270 годин (10,0%).

З метою забезпечення необхідного рівня практичної підготовки здобувачів освіти за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями вищої освіти для успішної реалізації ОПП «Практична психологія» та «Психологія» кафедрою психології укладено ряд договорів з базами практик. Повний перелік баз, з якими укладено договори, за якими проходять практику студенти спеціальності 053 Психологія у м. Суми, розміщено на сайті кафедри. Студенти можуть обрати собі базу практики самостійно, виходячи із власних професійних уподобань.

Викладачами кафедри психології, зокрема, відповідальними методистами вищезазначених практик, розроблено необхідне методичне забезпечення (робочі програми практик, які містять необхідний обсяг завдань, засоби їх виконання, додатки, в яких вміщено зразки необхідної звітної документації, а також необхідні методичні посібники: «Навчальна психологічна практика» та «Виробнича психологічна практика» доц. Єрмакової Н.О., «Психодіагностична практика» доц. Щербак Т.І., «Психокорекційна практика» проф. Кузікової С. Б.). Найвне методичне забезпечення практик представлено на сайті кафедри психології.

Обсяг завдань та засоби їх виконання, інформація про методичне забезпечення практик, традиційно повідомляються студентам і магістрантам на настановчих конференціях, а звіти здобувачів освіти, їх презентації (у програмі Power Point, або усні виступи з доповідями) з проходження практик завжди заслуховуються і захищаються на підсумкових конференціях. Відповідальний за висвітлення матеріалів на сайті кафедри доц. Усик Д.Б. регулярно виставляє у новинах інформацію про проведення практик (навчальної та виробничих психологічних практик (психодіагностичної, психокорекційної, психологічної) та про підсумки настановних і звітних конференцій з студентів та магістрантів.

Уся необхідна звітна документація відповідно до вимог СумДПУ імені А.С. Макаренка, подається у встановлені строки Відповідальному методисту з практик СумДПУ імені А.С. Макаренка Ємець І.В. у зазначений строк.

Через те, що під час адаптації змісту програм практик до умов військового стану було враховано низку рекомендацій МОНУ щодо впровадження змішаного навчання у закладах вищої освіти, особливих проблем у організації практик не виникало. Найбільш ефективними щодо оптимізації практичної діяльності студентів-психологів, показали себе наступні методи:

1. Під час адаптації завдань практик було здійснено структурування змісту, за цього їх обсяг не зменшений. Кожне завдання, що входить до програми практики, має безпосередній зв'язок із запланованими результатами навчання. Це дозволило: самостійно опанувати посильний обсяг матеріалу здобувачами вищої освіти; перевірити ступінь розуміння основних понять; дати можливість спільного обговорення дискусійних питань, практичного застосування; створити підґрунтя й мотивацію для розгляду складніших і проблемних завдань.

2. У зміст завдань практики в умовах дистанційного навчання включено обов'язковий аналіз та вивчення можливостей онлайн-сервісів, які можуть бути використані для проведення занять різних типів у дистанційному режимі. Такі завдання дозволили здобувачам освіти визначити базові інструменти та платформу для проходження першого етапу практики, а згодом виробити чіткий алгоритм дій, обрати найбільш зручні і ефективні засоби в подальшому.

3. Керівниками практики наголошується важливість комунікативної взаємодії між учасниками освітнього процесу, адже від рівня комунікації залежить його ефективність, і змішане та дистанційне навчання тут не виняток. Наголошується на культурі дистанційного спілкування як сформованій ситуації взаємодії, в якій є місце, час та взаємне бажання для спілкування, спрямовані на досягнення цілей процесу навчання.

4. За умов дистанційного проходження практики акцент був зроблений на організації ефективного віртуального простору. В цьому контексті здобувачам освіти пропонувалося розробити план проведення просвітницьких заходів (виховних годин, батьківських зборів, групових консультацій тощо) із застосуванням дистанційних технологій.

5. Обсяги завдань практики повинні відповідати можливостям виконання їх студентами, особливо самостійно. Студентам-практикантам повинна надаватися можливість брати активну участь в дискусіях як під час відеоконференцій, організованих керівником практики, так і в чаті (для тих студентів, яким комфортніше висловлюватись письмово).

Полянничко А.О. вказала, що на кафедрі соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності здійснюється підготовка здобувачів освіти за трьома спеціальностями (231 Соціальна робота, 232 Соціальне забезпечення, 028 Менеджмент соціокультурної діяльності) за освітніми рівнями Бакалавр і Магістр.

За бакалаврським освітнім рівнем на всіх трьох спеціальностях навчальними планами передбачено проходження студентами трьох видів практик:

231 Соціальна робота (2 курс – практика навчальна в соціальних службах, установах та організаціях (2 тижні), 3 курс – практика навчальна за спеціалізацією (2 тижні), 4 курс – практика виробнича переддипломна (6 тижнів).

232 Соціальне забезпечення (2 курс – практика навчальна в закладах соціального захисту населення (2 тижні), 3 курс – практика навчальна за спеціалізацією (2 тижні), 4 курс – практика виробнича переддипломна (6 тижнів).

028 Менеджмент соціокультурної діяльності (2 курс – практика навчальна в закладах соціокультурної сфери (2 тижні), 3 курс – практика навчальна за спеціалізацією (2 тижні), 4 курс – практика виробнича переддипломна (6 тижнів).

За магістерським освітнім рівнем заплановано наступні види практик:

231 Соціальна робота (6 курс – практика виробнича переддипломна – 8 тижнів), *028 Менеджмент соціокультурної діяльності* (6 курс – практика виробнича(управлінська) переддипломна – 8 тижнів).

Для кожного виду практик викладачами кафедри підготовлено програми проходження практик, для здобувачів освіти – технології проходження кожного виду практик.

Кафедрою підготовлено і укладено договори про співпрацю з різними установами і організаціями, які є базами проходження практик.

На підсумкових конференціях здійснюється обговорення результатів проходження студентами практик з обов'язковою участю фахівців, які здійснюють керівництво практикою здобувачів безпосередньо на базах практики.

Голосування:

На засіданні присутніх – 19 осіб.

Брало участь в голосуванні – 19 осіб.

Результат відкритого голосування: «за» – 19 осіб, «проти» – 0 осіб, «утрималося» – 0 осіб.

1. УХВАЛИЛИ:

За результатами відкритого голосування («за» – 19 осіб, «утрималося» – 0 осіб, «проти» – 0 осіб):

1) Інформацію прийняти до відома.

2) Визначити стан організації та проведення практик здобувачів вищої освіти на кафедрах ННПП – задовільним.

2. СЛУХАЛИ:

Бондаренко Ю.А. яка представила узагальнені результати про реалізацію програм студентських обмінів та стажувань, програм академічної мобільності здобувачів освіти.

Голосування:

На засіданні присутніх – 19 осіб.

Брало участь в голосуванні – 19 осіб.

Результат відкритого голосування: «за» – 19 осіб, «проти» – 0 осіб, «утрималося» – 0 осіб.

2. УХВАЛИЛИ:

За результатами відкритого голосування («за» – 19 осіб, «утрималося» – 0 осіб, «проти» – 0 осіб):

- 1) Інформацію прийняти до відома.
- 2) Активізувати реалізацію програм студентських обмінів та стажувань, програм академічної мобільності здобувачів освіти на зовнішньому та внутрішньому рівнях.

3. СЛУХАЛИ:

Звіт кандидата педагогічних наук, старшого викладача кафедри дошкільної і початкової освіти О.С. Білер про науково-педагогічну та методичну діяльність і рекомендацію на присвоєння вченого звання доцента кафедри дошкільної і початкової освіти (*звіт і презентація додаються*).

Бондаренко Ю.А. звернулася до присутніх поставити питання по звіту О.С. Білер і приступити до обговорення.

Павлуценко Н.М. відзначила, що Оксана Славівна демонструє високий рівень професіоналізму, творчий підхід до викладання дисциплін та активну участь у розробці й реалізації освітніх програм. Вона підкреслила внесок Оксани Славівни у розвиток методичного забезпечення освітнього процесу, зокрема створення інноваційних навчально-методичних матеріалів, які сприяють підвищенню якості підготовки студентів. Також було наголошено на її науковій активності, що проявляється у публікації статей у фахових виданнях, участі у наукових конференціях і керівництві студентськими дослідницькими проєктами. Оксана Славівна зарекомендувала себе як ефективний наставник для студентів і колег, активно сприяючи формуванню доброзичливого і професійного середовища на кафедрі. У зв'язку з цим, Павлуценко Н.М. запропонувала підтримати рекомендацію щодо присвоєння О.С. Білер вченого звання доцента кафедри дошкільної і початкової освіти, підкресливши, що її професійні й особистісні якості є взірцем для наслідування.

Кондратюк С.М. зазначила, що Оксана Славівна Білер проявила себе як фахівець високого рівня, який гармонійно поєднує наукову діяльність, методичну роботу та викладацьку майстерність. Вона підкреслила, що кандидат педагогічних наук Білер О.С. є активним учасником академічного життя кафедри, постійно вдосконалює свої професійні компетенції та активно впроваджує сучасні методи навчання у свою діяльність. Також Кондратюк С.М. наголосила на її здатності працювати в команді, підтримувати колег і сприяти розвитку кафедри. Її робота зі студентами спрямована не лише на здобуття ними теоретичних знань, а й на формування

практичних умінь і навичок, необхідних для професійної діяльності. На завершення, Кондратюк С.М. зазначила, що діяльність Оксани Славівівни повністю відповідає вимогам до науково-педагогічних працівників, і підтримала пропозицію щодо рекомендації до присвоєння їй вченого звання доцента кафедри дошкільної і початкової освіти.

Бондаренко Ю.А. зазначила, що підтримує всіх хто виступив і запропонувала схвалити звіт і клопотати перед вченою радою Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка рекомендувати Білер Оксану Славівівну на присвоєння їй вченого звання доцента кафедри дошкільної і початкової освіти.

Голосування:

На засіданні присутніх – 19 осіб

Брало участь в голосуванні – 19 осіб.

Результат відкритого голосування: «за» – 19 осіб, «проти» – 0 осіб, «утрималося» – 0 осіб.

3. УХВАЛИЛИ:

За результатами відкритого голосування («за» – 19 осіб, «утрималося» – 0 осіб, «проти» – 0 осіб):

- 1) Ухвалити звіт про науково-педагогічну та методичну діяльність кандидата педагогічних наук, старшого викладача кафедри дошкільної і початкової освіти Білер О.С.
- 2) Клопотати перед вченою радою Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка рекомендувати Білер О.С. до присвоєння вченого звання доцента кафедри дошкільної і початкової освіти.

4. СЛУХАЛИ:

Полянничко А.О., завідувач соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності, звернулась до науково-методичної комісії Навчально-наукового інституту педагогіки і психології з пропозицією про схвалення освітньо-професійних програм:

- «Соціальна робота» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота галузі знань 23 Соціальна робота;
- «Соціальна робота» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота галузі знань 23 Соціальна робота;
- «Соціальне забезпечення» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 232 Соціальне забезпечення галузі знань 23 Соціальна робота;
- «Менеджмент соціокультурної діяльності» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 028 Менеджмент соціокультурної діяльності галузі знань 02 Культура і мистецтво;

– «Менеджмент соціокультурної діяльності» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 028 Менеджмент соціокультурної діяльності галузі знань 02 Культура і мистецтво.

Голосування:

На засіданні присутніх – 19 осіб

Брало участь в голосуванні – 19 осіб.

Результат відкритого голосування: «за» – 19 осіб, «проти» – 0 осіб, «утрималося» – 0 осіб.

4. УХВАЛИЛИ:

1) За результатами відкритого голосування («за» – 19 осіб, «утрималося» – 0 осіб, «проти» – 0 осіб), схвалити і рекомендувати на затвердження вченій раді Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка освітньо-професійні програми:

– «Соціальна робота» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота галузі знань 23 Соціальна робота;

– «Соціальна робота» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота галузі знань 23 Соціальна робота;

– «Соціальне забезпечення» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 232 Соціальне забезпечення галузі знань 23 Соціальна робота;

– «Менеджмент соціокультурної діяльності» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 028 Менеджмент соціокультурної діяльності галузі знань 02 Культура і мистецтво;

– «Менеджмент соціокультурної діяльності» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 028 Менеджмент соціокультурної діяльності галузі знань 02 Культура і мистецтво.

Голова науково-методичної комісії
Навчально-наукового інституту
педагогіки і психології



Юлія БОНДАРЕНКО

Секретар науково-методичної комісії
Навчально-наукового інституту
педагогіки і психології



Віта БУТЕНКО